

8

Working Paper

Silesian University in Opava
School of Business Administration in Karvina
Institute of Interdisciplinary Research

Working Papers in Interdisciplinary Economics and Business Research

Socializace vysokoškolských studentů hodnotovou
orientací subkultur a hnutí mládeže

Dagmar Svobodová

May 2015

Working Papers in Interdisciplinary Economics and Business Research

Silesian University in Opava
School of Business Administration in Karviná
Institute of Interdisciplinary Research
Univerzitní nám. 1934/3
733 40 Karviná
Czech Republic
<http://www.iivopf.cz/>
email: iiv@opf.slu.cz
+420 596 398 237

Citation

Svobodová, D, 2015. *The Socialization of University Students of Value Orientation of Youth Subcultures and Movements*. Working Paper in Interdisciplinary Economics and Business Research No. 8. Silesian University in Opava, School of Business Administration in Karviná.

Abstrakt

Dagmar Svobodová: **Socializace vysokoškolských studentů hodnotovou orientací subkultur a hnutí mládeže**

Stat' zjišťuje, jak studenti oborů Veřejná ekonomika a správa a Sociální management na Slezské univerzitě, Obchodně podnikatelské fakultě v Karviné pomocí socializace implementují hodnotové změny do hodnotové orientace. Úvod seznamuje, jak studenti obou oborů mohou nahlížet na propustnost mládežnických subkultur a hnutí v socializaci pomocí chování sociálních skupin, které se distancovaly od hodnotové orientace totalitních režimů. První kapitola popisuje hodnotovou orientaci a životní styl tří sociálních skupin nonkonformních mladých lidí v nacistickém Německu. Druhá kapitola vysvětluje metodologii akčního výzkumu jako „kritické vědy“ ve službách společenské praxe. Třetí kapitola interpretuje hodnotové preference a rozdíly v hodnotové orientaci studentů. Závěr potvrzuje význam hodnotných rozdílů subkultur a hnutí mladých v socializaci při formování hodnotové orientace současných studentů oborů Veřejná ekonomika a správa a Sociální management na Slezské univerzitě, Obchodně podnikatelské fakultě v Karviné.

Klíčová slova

kulturní rysy, sociální zvláštnosti, sociologie organizace, hodnotová orientace

JEL: Z13, Z130

Contact

Dagmar Svobodová, Department of Economics and Public Administration, School of Business Administration, Silesian University, Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná, Czechia, e-mail: svobodova@opf.slu.cz.

Abstract

Dagmar Svobodová: The Socialization of University Students of Value Orientation of Youth Subcultures and Movements

This essay takes (aim), how students implement of the branches Public Economies and Government and Social Management at the Silesian University, Business Administration Faculty in Karviná by the help of socialization value changes to the value orientation. The introduction makes students these branches by view permeability of young subcultures and movements at socialization with examples of behaviour social groups, which distance from the value orientation of totalitarian regimes. The first chapter describes the value orientation and life style of three social groups dissenting young people in the Nazi Germany. The second chapter explains the methodology action research as „critical philosophy” in services social action. The third chapter interprets value preferences and differences value orientation of students. The conclusion bears to meaning of value differences subcultures and movement of young people at socialization on formation value orientation of present students branches the Public Economies and Government and Social Management on the Silesian University, Business Administration Faculty in Karviná.

Key words

cultural and social traits, sociology of organization, value orientation

JEL: Z13, Z130

Contact

Dagmar Svobodová, Department of Economics and Public Administration, School of Business Administration, Silesian University, Univerzitní nám. 1934/3, 733 40 Karviná, Czechia, e-mail: svobodova@opf.slu.cz.

Úvod

Aplikačním cílem předmětu Sociologie organizace na Slezské univerzitě, Obchodně podnikatelské fakultě (SU OPF) v Karviné je socializace studentů oborů Veřejná ekonomika a správa (VES) a Sociální management (SOMA) k implementování hodnotových změn, které ovlivňují formování hodnotové orientace. Hodnoty jedince jsou stabilní, obtížně se mění a v průběhu socializace je s hodnotami jedince interiorizován. *Z důvodu interiorizace je užitečné sledovat hodnoty nastupujících generací, které odhalují směr budoucích hodnotových změn.*

Studijní obor VES (Bc.) je zaměřený na získávání znalostí z ekonomické teorie, světové ekonomiky, hospodářské politiky, veřejných financí, účetnictví, podnikové ekonomiky, managementu a marketingu, práva, daní a daňové politiky, trhu práce a informatiky. Absolventi jsou schopni aplikovat teoretické znalosti při financování veřejného sektoru, neziskových organizací a sestavovat jejich rozpočty. Znájí systém státní správy a samosprávy v České republice, mají poznatky o efektivním hospodaření s veřejnými prostředky, jsou schopni efektivně získávat a hospodařit s prostředky veřejných rozpočtů a podnikat v podmínkách veřejné ekonomiky. Zaměření oboru poskytuje předpoklady pro výkon ekonomických a administrativních profesí v orgánech státní správy, měst a obcí, krajů, ve finančních a účetních útvarech organizací veřejného sektoru a neziskových organizací.

Studijní obor SOMA (Bc.) je zaměřený na získání teoretických znalostí z oblasti sociálních, ekonomických a právních věd. V oblasti sociální sféry se obor specializuje na sociální péči, sociální práci a sociální politiku. Důraz je při studiu kladen na orientaci v personální a organizační činnosti, v informativní pomoci a schopnosti terénní práce. Absolventi oboru získávají kvalifikační předpoklady k profesnímu výkonu v sociální sféře, jsou schopni vydávat rozhodnutí ve správním řízení a vstupovat tak do právního stavu účastníků v sociální oblasti (SU OPF, 2015).

Jak studenti oborů VES a SOMA na SU OPF pomocí socializace v Sociologii organizace implementují hodnotové změny do hodnotové orientace? Rychlé společenské změny vnášejí do socializace budoucích oborníků VES a SOMA novou společenskou realitu. V souvislosti s akceptováním hodnotových změn předpokládá naučit studenty nejen pochopit, ale i respektovat a akceptovat hodnotové rozdíly subkultur a hnutí. Z uvedeného důvodu lze funkci socializace v Sociologii organizace na SU OPF spatřovat v rozvoji motivace k pochopení, respektování a akceptování hodnotových rozdílů subkultur a hnutí.

Z hlediska prostupnosti subkultur a hnutí se zdá, že *motivátorem v socializaci studentů VES a SOMA v Sociologii organizace na SU OPF jsou příklady chování sociálních skupin, které se distancovaly od hodnotové orientace totalitních režimů.* Reprezentativními příklady byly sociální skupiny mládeže, která odvrhla uniformu nacistického Německa a s totalitním režimem se otevřeně utkala. K takovým skupinám patřili *Piráti protěže* (Edelweiss Piraten), *Swingová mládež* (Swingjugend) a studentské hnutí *Bílá růže* (Weisse Rose). Skupiny odpadlé mládeže vytvořily v nacistickém Německu mládežnické subkultury a hnutí s osobitými hodnotovými systémy.

1 Přehled relevantní literatury

Přehled literatury je strukturován v souladu s cílem výzkumu zkoumat v socializaci z hlediska interiorizace rozdíly hodnotových preferenci studentů VES a SOMA na SU OPF v kontextu s prostředím, v jehož podmínkách k formování hodnotové orientace dochází. Poznávat rozdíly hodnotových preferenci studentů VES a SOMA lze ze dvou hledisek, *za prvé*, jak hodnotová orientace studentů VES a SOMA se subkulturami a hnutími mládeže jako s formativními

proměnnými souvisí a *za druhé*, jak se formuje hodnotová orientace studentů VES a SOMA na SU OPF, působí-li na formování hodnotové orientace subkultury a hnutí mládeže.

1.1 Prostupnost mezi subkulturami a hnutími mládeže

Subkultura je podle Jandourka (2012) kultura dílčí skupiny, která se odlišuje od „oficiální“ kultury. Příslušníci subkultury se liší od ostatních skupin sociálním postavením, věkem, povoláním a regionem (venkov nebo metropole). Škála projevů subkultury vyjadřující distanci od dominantní kultury je široká, od drobných změn až k radikálnímu popření (kontrakultura). Subkultura není od dominantní kultury izolovaná. K nejčastějším formám subkultur patří *subkultura mládeže*, kterou definuje Smolík (2010) jako typ subkultury vázaný na specifické způsoby chování mládeže a na její sklony k určitým hodnotovým preferencím. Mládež akceptuje nebo zavrhuje určité normy a životní styl odrážející podmínky oficiálního společenského života. Důsledkem je množství stylů, které lze definovat jako druhy subkultur. Subkultura mládeže je méně početná a v jejím rámci existují další protikladné heterogenní proudy. Pro existenci subkultury mládeže nemá význam předem definovaný cíl, protože klade důraz na hodnotové orientace, hodnotové preference, postoje, styly a image. Politická angažovanost je povrchní nebo programově odmítána. Subkultura mládeže působí v rámci dominantní kultury a nemusí souviset s prosazováním politických, kulturních a společenských změn. V rámci subkultury mládeže se vytvářejí mládežnické party, ve kterých je hlavní náplní činnosti trávení volného času.

Hnutí podle Smolíka (2010) předpokládá širší názorovou a ideologickou jednotu, včetně homogenity členů. Vznáší požadavky a sleduje předem definovaný cíl. Zdůrazňuje plnění požadavků a dosažení politického, kulturního a společenského cíle mimo institucionalizovaný rámec politiky. Hnutí bývá širší výsečí ve společnosti a existují v něm občanská sdružení, kde jsou hlavní náplní činnosti aktivity ve prospěch dosažení cíle. Podle Jandourka (2012) se *alternativní* hnutí obrací proti tradičním formám společenského života a vzniká v řadách mládeže a kritických intelektuálů. K tématům alternativních hnutí patří ochrana životního prostředí, sebeurčení, odmítání konzumní společnosti, solidarita, individuální rozvoj osobnosti a alternativní životní styl.

V souvislosti s prostupností subkultur mládeže a prolínáním stylů Smolík (2010) připomíná, že v 80. letech 20. století vzrostl význam analytického přístupu ke studiu mládeže, který lze označit jako *postsubkulturní* teorie. Vznikla široká škála nových stylů kombinací a syntézou dříve definovaných prvků. Subkultury a hnutí mládeže se začaly vzájemně prolínat a jejich členové nebyli vyhranění. Některé prvky, které byly charakteristické pouze pro členy určité subkultury a hnutí, se staly součástí kultury v nadnárodním měřítku. V typech subkultur se různé prvky prolínaly natolik, že definice subkultur ztratily stálost. Změnu vyvolaly problémy s rostoucí fragmentací stylů mládeže. Za představitele postsubkulturního přístupu lze označit Redheada, Muggletona a Benneta, kteří konstatují, že strukturální ukotvení mládežnické subkultury je problematické. Subkulturní dělení selhávalo ve vztahu mezi styly, hudebními žánry a kulturní identitou, která slábla a stávala se ve vztahu k subkultuře a hnutí mládeže flexibilnější. Redhead (1997) danou skutečnost dokumentuje na hudebních směrech taneční hudby z pozice postmoderní kritiky. Popisuje klubovou scénu, která se stala masovou záležitostí založenou na poslechu stejné hudby a specifických stylů chování. Jeho argumentace se opírá o skutečnost, že v postindustriální společnosti s nestrukturovaným nárůstem volného času, vznikla nová „klubová kultura“, kde se ztrácejí třídy, rasy a pohlaví. Koncept postsubkulturní teorie rozvedl Muggleton (2000), který se zaměřuje na nárůst pružnosti členství v subkulturách mládeže. Muggleton (2000) vytváří analytické rámce k vysvětlení specifického mládežnického seskupování. Bennet (2004) poznamenává, jak se pojem *subkultura* stává diskutabilním, protože je všezahrnujícím (catch-all)

termínem pro nejrůznější aspekty společenského života mládeže, stylů a hudebních žánrů. Bennet (2002) si všímá, že v 90. letech 20. století subkultura není dostatečně flexibilní a neodpovídá současnému vývoji. Místo termínu subkultura navrhuje používat pojmy „scéna“ nebo „kulturní vkus“ (cultural taste), které lépe vystihují zvýšenou prostupnost mezi subkulturami a hnutími mládeže. Někteří mládežníci se přidružují k různým subkulturám, brání se kategorizaci a vyjadřují alternativní totožnost, proto je není lehké klasifikovat jako určitý subkulturní typ. Muggleton (2000) zkoumá rozsah subkulturního členství, které přesahuje hranice společenských tříd a zajímá se, do jaké míry členové různého třídního původu artikuluji stejné hodnoty. Nehledí na rozdíly v třídním pozadí mladých, protože nejčastěji vyzdvihoanou hodnotou je osobní svoboda v pojetí svobody od pravidel, struktur, kontroly a konvenčního životního stylu. Prostupnost mezi subkulturami a hnutími mládeže se koncem 30. let 20. století projevovala v nacistickém Německu. Mládež, které nevyhovovala absolutní kontrole nacistů nad osobními životy, hledala vlastní osobní sebevyjádření, nekonvenční životní styl, individuální autonomii a hodnotovou diverzitu.

První nonkonformní skupinou mládeže byli *Piráti protěže* (Edelweiss Piraten) ve věku 12-17 let. Jejich uniformu tvořila kostkovaná košile, krátké tmavé kalhoty, bílé ponožky a odznak se symbolem alpské protěže. Podobnou uniformu začaly později používat další skupiny odpadlé mládeže (Toulaví frajeři z Essenu, Kittelsbašští piráti z Oberhausenu a Navajové z Kolína nad Rýnem). Strašíková (2015) uvádí, jak odpadlá mládež při víkendových výletech na venkov vyhledávala konflikty s Hitlerovou mládeží. Po vypuknutí války a militarizaci Hitlerovy mládeže představovalo členství v odpadlých mládežnických skupinách pro nonkonformní mládež velmi atraktivní variantu její seberealizace. Víkendové výlety představovaly možnost uniknout přísné kontrole totalitního státu. Populární byly pěší výpravy Německem, jejichž absolvování představovalo po vypuknutí války, kdy byl pohyb obyvatelstva přísně sledován, velké dobrodružství. Výlety poskytovaly příležitost ke zpěvu zakázaných písní, příp. písní nacistických s texty upravenými v protistátním duchu. Navenek šlo o klub sportů ve volné přírodě, který propagoval pěší turistiku. Piráti neměli otevřeně politický program, byli však ve spojení s disidenty, německými zběhy a uprchlími válečnými zajatci. V opuštěném bunkru na předměstí Kolína nad Rýnem ukrývali uprchlíky z koncentračních táborů, Židy, německé válečné dezertéry a uprchlé totálně nasazené. Napadali německé patroly, vykolejovali vlaky s municí a kradli z nacistických skladů zbraně a jídlo. Piráti protěže, kteří se odmítali podřídit nacistickému režimu, končili víkendovým uvězněním nebo povinnou účastí v převýchovných programech. Někteří ze zatčených putovali před soud, který je neváhal deportovat do koncentračních táborů. Zatčení postihlo tisíce mladých, když 7. prosince 1942 hlásilo düsseldorfské gestapo rozbití 28 mládežnických skupin, v nichž bylo organizováno 739 mladistvých. Mezi zatčenými byli kolínští Piráti protěže, kteří plánovali vyhodit do vzduchu velitelství gestapa, k čemuž ale nikdy nedošlo. Plán byl prozrazen a mnozí z pirátů skončili před soudem. Pro výstrahu ostatní mládeži bylo šest pirátů v listopadu 1944 oběšeno na železniční stanici v Kolíně nad Rýnem. Další skončili v koncentračních táborech, nápravných školách a psychiatrických léčebnách.

Druhou skupinou nonkonformní mládeže byla *Swingová mládež*, které se podařilo odolat indoktrinaci nacistického režimu na německých školách. Vyjadřovala odpor proti nacistickému režimu imitováním anglické a americké módy. Swingující mladíci měli dlouhé vlasy, nosili velké kabáty, buřinky a černé deštníky. Pocházeli ze střední třídy a byli ve věkové kategorii 14-18 let. Poselství svobody americké swingové hudby přinášelo Swingové mládeži čerstvý vzduch, který jí pomáhal překonávat atmosféru nacistického Německa, negujícího veškerou osobní svobodu. Swingová mládež milovala tanec a sledovala jazzové novinky z Ameriky. Hlavní zástavou Swingové mládeže byla hudba, kterou nacistická propaganda považovala za urážlivou, protože ji interpretovali černí Američané. Nacistický režim jazz a swing degradoval názvem „negerská hudba“ a označil nálepkou „degenerovaného umění“ (entartete Kunst). Pro Swingovou mládež

organizující jazzové koncerty, taneční soutěže a večírky toto znamenalo málo. Svoboda prostupující swingová setkání však vzbuzovala podezření nacistů, proto na ně tajně posílali členy Hitlerovy mládeže. V hlášeních Hitlerjugend se pak objevovala udání o mravní zkaženosti Swingové mládeže. V dobách vypjatého německého nacionalismu Swingová mládež ve společenské komunikaci uplatňovala žargon z anglických termínů. Byla více subkulturou mládeže než politickým hnutím. Nacistický režim se Swingovou mládež pokusil získat podporou germanizovaného jazzu. Germanizovaný jazz se však setkal jen s částečným ohlasem a koncert v Hamburku v roce 1940 Swingovou mládež nezkroutil. Nacistický režim si byl vědomý potenciálního nebezpečí projevů mladistvé vzpoury, která se postupně měnila ve vzpouru politickou. Nárůst politického útlaku a únava z nacistického režimu vedly swingující mladíky k politickému uvědomění a začali šířit protinacistickou propagandu. Střet s nacismem tak byl nevyhnutelný a na Swingovou mládež „*tvrdě dopadl*“ 18. dubna 1941 nacistický represivní aparát. Gestapo provedlo zátahy v podnicích, kde se Swingová mládež scházela. Zatklo vůdce nonkonformní skupiny a deportovalo je do koncentračních táborů. Nacisté tak dosáhli záměru Swingovou mládež jako opoziční subkulturu mládeže zničit. Swingující rebelové však zůstali příkladem, že všechna německá mládež nenásledovala nacismus, jak Třetí říše okolnímu světu demonstrovala. (Hernández, 2010, s. 36-40)

Třetí skupinou nonkonformní mládeže bylo studentské hnutí, které bylo skutečně proti nacismu připraveno bojovat, *Bílá růže* (Weisse Rose). Bílá růže byla skupina mladých lidí, kteří se odhodlali vystoupit proti Adolfu Hitlerovi a nacistické ideologii ve Třetí říši. Svým postojem nebyli v nacistickém Německu jediní, kteří se rozhodli k aktivnímu vystoupení proti svému národu, ale podobnou odvahu mnoho Němců nenašlo. Užší a širší okruh Bílé růže tvořili mladí lidé, ve které měli Adolf Hitler a NSDAP největší důvěru a nejvíce si od nich slibovali. Podstatnou část svého života mladí prožili pod nacistickou propagandou, která zasahovala do jejich výchovy a jejímuž vlivu nebylo snadné uniknout. Ziegler (2015) uvádí, že Bílá růže nebyla pevně strukturovanou, organizovanou odbojovou skupinou. Jednalo se o skupinu přátel se společnými zájmy, ať šlo o vysokoškolské studium, literaturu, hudbu, umění nebo trávení volného času. Postupně se do popředí více dostávala politická témata a v tomto ohledu členy Bílé růže pojilo stejné smýšlení a přesvědčení, tj. proti Adolfu Hitlerovi, nezákonnému totalitnímu státu, nespravedlnosti a bezpráví bojovat. Studenti mnichovské univerzity, *Hans Scholl, Christoph Probst, Alexander Schmorell, Willi Graf* a *Sophie Scholl* se rozhodli spojit skromné možnosti v boji proti nacistickému režimu. Ke studentům Bílé růže se připojil rovněž jejich profesor, *Kurt Huber*, který se narodil roku 1893 v Churu v kantonu Graubünden ve Švýcarsku. Kurt Huber vyrůstal ve Stuttgartu a studoval na mnichovské univerzitě, kde získal profesuru z filosofie, psychologie a hudebních věd. Ačkoliv byl členem NSDAP, měl na mnichovské univerzitě mezi studenty pověst pedagoga smýšlejícího protirežimně. K protirežimnímu postoji Kurta Hubera přispívaly přednášky s kritikou nacistického režimu. Huber měl odvahu provokativním způsobem přednášet. Díky tomu byly Huberovy přednášky oblíbené a navštěvované množstvím studentů z odtažitých oborů. Původcem myšlenky protinacistického odboje byl Hans Scholl s přesvědčením o nemožnosti pasivního čekání na chvíli, až nacistický režim padne nebo bude poražen zvenčí. Podobné myšlenky sdíleli další studenti, jejichž setkání vedla k vzniku skupiny, která na znamení čistoty přijala název *Bílá růže*. Mužští členové skupiny znali život na frontě, protože ve Francii a Rusku pracovali jako medicí v sanitní službě. Nebylo nutné, aby jim kdokoli vysvětloval, jak dramatické může být pokračování války. Byli svědky nacistických zvěrstev páchaných na okupovaných územích Evropy a pronásledování Židů v nacistickém Německu. Hlavním motivem členů Bílé růže k protinacistickému odboji byl požadavek svobody a dosažení podmínek života, kde by nebyli nuceni jednat v rozporu s vlastním svědomím. Ideologickými východisky Bílé růže se staly křesťanské zásady a odpor proti pruskému militarismu. Ideálem byla federalizovaná Evropa, spojená svobodou, tolerancí a spravedlností.

První akce Bílé růže spadají do léta 1942, kdy odbojová činnost spočívala v distribuci letáků prostřednictvím hromadných zásilek v bavorských a rakouských městech. Nacistické Německo bylo na vrcholu slávy. Celá Evropa byla pod německou nadvládou. V severní Africe a Atlantském oceánu slavila německá vojska úspěchy. Obyvatelstvo bylo o vítězstvích wehrmachtu pravidelně informováno. Němci se nebránili nadšením a optimistickým vyhlídkám do budoucna. Většina německého národa věřila v tomto období ve vítězství nacistického Německa a Adolfa Hitlera podporovala. Odbojová činnost Bílé růže se z velké části odehrávala v Mnichově, kde byla v roce 1920 založena NSDAP, o tři roky později došlo k neúspěšnému puči Adolfa Hitlera, a kde měla NSDAP s Adolfem Hitlerem oficiální sídlo. Mnichov byl kolébkou národního socialismu, což v roce 1935 Adolf Hitler završil, že Mnichovu udělil titul „hlavní město hnutí“. Protinacistický odboj Bílé růže vycházel z univerzitní půdy, ačkoliv Mnichovská univerzita byla od roku 1934 pod správou říšského ministerstva a jako vysokoškolská instituce věrně reprezentovala nacistický režim. Zpráva o německé kapitulaci u Stalingradu 2. února 1943 však na studenty zapůsobila jako roznětka. Akcí Bílé růže bylo malování protinacistických hesel v mnichovských ulicích. Pomocí nápisů na budovy v centru Mnichova chtěli spoluobčanům otevřít oči a donutit je k nahlédnutí do pravého stavu věcí a vyvození plynoucích důsledků. Studenti pochopili, že obětí vojenské katastrofy, kterou wehrmacht utrpěl na Volze, se stane celé Německo. V letáčích psali o tragédii u Stalingradu, jejíž detaily způsobily šok německého obyvatelstva. Nacistická propaganda se snažila trauma Němců přivozené nezdarem u Stalingradu překonat. Gestapo zahájilo vyšetřování a začalo se domýšlet, že opoziční buňka pochází z univerzitního prostředí. Členové Bílé růže se rozhodli provést 18. února 1943 další akci, kterou byla masivní distribuce letáků přímo na Mnichovské univerzitě. V okamžiku, kdy byla prováděná riskantní distribuce letáků z nejvyššího patra centrálního vestibulu univerzity, byli studenti spatřeni univerzitním správcem, Jakobem Schmidtem, členem NSDAP. Schmidt nařídil uzavřít dveře a okna university a přivolal gestapo, které studenty zatklo. Došlo k velkému zátahu, v němž uvízli také ostatní členové Bílé růže, včetně osob, které s odbojovou skupinou v různé míře spolupracovaly. Při vyšetřování se obvinění snažili minimalizovat rozsah spiknutí a chránit další členy skupiny. Trvali na tom, že jednali samostatně bez cizí pomoci a přiznali pouze činy, z nichž byli obviněni. První proces se členy Bílé růže se konal 22. února 1943, kdy po krutých výsleších stanuli sourozenci Schollovi před německým nejvyšším lidovým soudem. Ráno byli s Christophem Probstem převezeni do Justičního paláce a posazeni na lavici obžalovaných před 1. senát lidového soudu, v čele s Rolandem Freislerem. Publikum bylo pro událost speciálně vybráno, aby se předešlo nevyzpytatelným reakcím. Přizvaní svědci nebyli vyslechnuti a obhájci ani jednou nevstoupili do procesu. Obžalovaní byli uznáni vinnými a odsouzeni k trestu smrti. Po třech a půl hodinách Freislerova výstupu byl vynesen následující rozsudek: *„Obžalovaní během války vyzývali prostřednictvím letáků k sabotážím ve zbrojení a ke svržení národně socialistického způsobu života našeho národa, šířili poráženecké myšlenky, sprostě hanili Vůdce, a tím zvýhodňovali nepřítele Říše a rozvraceli naše branné síly, proto budou potrestáni smrtí.“* Rozsudek byl vykonán stejného dne po převezení obžalovaných do věznice Stadelheim. Hansovi a Sophii Schollovým bylo umožněno se krátce setkat s rodiči. V 17,00 hodin byli Hans Scholl, Sophie Schollová a Christoph Probst popraveni. O dva dny později byli za dohledu gestapa pohřbeni na Perlachovském hřbitově v Mnichově. Další členové skupiny byli také souzeni, odsouzeni a popraveni později. Druhý proces se členy Bílé růže se konal 19. dubna 1943. Hlavními obžalovanými byli Alexandr Schmorell, Willi Graf a Kurt Huber. Vedle nich sedělo dalších jedenáct přátel. Proces trval čtrnáct hodin a nelíšil se od prvního procesu. Freisler se stylizoval více do role žalobce než do role soudce. Pro hlavní obžalované byly vyneseny rozsudky smrti. Další byli odsouzeni k šesti měsícům až deseti letům vězení káznice. Pouze Falk Harnack byl z důvodů chybějících důkazů zproštěn viny. Kurt Huber byl popraven 13. července 1943 společně s Alexandrem Schmorellem. Ve vězení ještě stihl dokončit studii o Leibnizovi. Svému synovi napsal: *„Umírám za svobodu Německa, pro pravdu a čest. Věrně jsem se těm třem snažil sloužit až do samého konce.“* Willi Graf, od něhož si gestapo slibovalo

získání jmen dalších zasvěcených přátel, byl popraven 12. října 1943. Všichni, kteří byli podezřelí ze spolupráce s Bílou růží, byli odsouzeni k velmi tvrdým trestům. Myšlenky Bílé růže se po popravě hlavních členů šířily dále. Hans Leipelt obdržel poštou kopii 6. letáku a s přítelkyní, Marií-Luisou Jahnovou, ho opsali a rozeslali po Mnichově. Několik kopií přivezli známým do Hamburku, kde je stejná skupina rozšířila na univerzitě. Hans Leipelt byl organizátorem peněžní sbírky pro Claru Huberovou, která po popravě manžela zůstala bez finančních prostředků. Akce však byla prozrazena. Hans Leipelt byl 8. října 1943 zatčen a 29. ledna 1945 popraven. 6. leták Bílé růže si našel cestu do Berlína, kde byl rovněž opisován a šířen, a do Velké Británie. V létě 1943 shodila britská letadla po celém nacistickém Německu statisíce kopií 6. letáku Bílé růže. Velká část Němců však v odbojářích spatřovala velezrádce a vlastizrádce a stejný postoj nebyl výjimečný ani v poválečných letech. (Hernández, 2010, s. 41-46)

Po porážce nacistického Německa byla snaha světu ukázat, že všichni Němci nebyli nacisté a byli ochotni za svobodu bojovat. Po pádu Třetí říše se z Bílé růže stal symbol odporu proti nacistické tyranii. Odboj Bílé růže byl ojedinělý a výjimečný, k čemuž by mělo být při posuzování jejich činů přihlíženo. Ačkoliv odbojové činy nepřinesly hmatatelné výsledky a nepodařilo se otevřít Němcům oči (válka ještě dva roky pokračovala), přesto se Bílá růže stala důležitou kapitolou moderních německých dějin. Členové Bílé růže nebyli přímo ohroženi, jejich odboj vycházel ze svědomí a nese tak morální odkaz. Odboj Bílé růže nelze ani zařadit do kategorií jako čistě politický, vojenský nebo náboženský. Odboj Bílé růže proti nacistické tyranii má mnoho co říci v současnosti. Slouží mladým generacím jako příklad, že také s omezenými prostředky lze podat důkaz o vnitřní křehkosti totalitního režimu. Ačkoliv většina německé mládeže akceptovala národní socialismus, členové Bílé růže odmítali nacistický režim, který drtil osobní svobodu. Brutální represe, které padli za oběť, zvětšila jejich zažehnutý plamen. Symbolický odpor členů Bílé růže proti nacistickému režimu lze označit jako pacifistický.

1.2 Konceptualizace hodnotové orientace v socializaci

Současní studenti nejsou vždy zvyklí na skutečnost, že musí při studiu na vysoké škole vyvinout adekvátní námahu, výsledky si samostatně „vybojovat“ a mají tak narušený hodnotový systém. Osvojování hodnot, které jsou potřebné pro život s druhými lidmi ve společnosti, zajišťuje *socializace*. Cílem socializace je, aby jedinec zvládl vlastní pocity, rozvinul svědomí a naučil se potřebným rolím pro osobní a pracovní život. K socializaci patří rovněž schopnost rozlišovat, co je v životě člověka důležité. Socializace staví složitou a vysoce flexibilní konstrukci sebeřízení jedince a rozlišuje tři vývojové etapy. První vývojovou etapou je posilování sociální reaktivity, tedy vztahů k lidem. Druhou etapou je vývoj sociálních kontrol a hodnotových orientací jako norem, které si jedinec vytváří podle udělovaných příkazů, včetně cílů, materiálních a kulturních hodnot. Společnost chrání sebe sama tím, že si jedinec osvojuje systém norem a společensky závazných hodnot, jejichž dodržování je vyžadováno. Až třetí etapou je osvojení sociálních rolí jako chování, které společnost očekává. (Jandourek, 2012, s. 208)

Anticipující socializace probíhá jako přebírání postojů, norem a hodnot skupiny jedincem, který chce být jejím členem, ale není. *Primární* socializace probíhá jako emoční učení v rodině, kde se jedinec učí ovládat biologické impulsy vlastního těla. *Sekundární* socializace probíhá jako internalizace vnějšího světa, kdy si dospívající jako hotová osobnost osvojuje společenské hodnoty a vlastní sebepojetí (self-image). Po celý následující život pak probíhá *terciární* socializace, kdy se jedinec učí dostát novým požadavkům ve změněné životní situaci. Češi prožili několik radikálních změn společenského systému, kterým se museli přizpůsobit. Zažili demokracii první republiky a velkou ekonomickou krizi, nacistickou okupaci a protektorát, čtyřicet let komunistického režimu a přechod k demokracii a tržní společnosti a s tím spojené nové šance, ale také nové zmatky. Při

společenských změnách docházelo, že mnohé, co si Češi v průběhu socializace osvojili, bylo k ničemu. Finanční kapitál byl znehodnocen měnovou reformou, sociální kapitál (kontakty) a symbolický kapitál (znalosti) byly po přechodu k demokracii a tržní společnosti k ničemu. (Jandourek, 2012, s. 209)

Socializace je tak celoživotní proces, v jehož průběhu se jedinec začleňuje do společnosti a učí se ve společnosti žít. Z důvodu malé akceschopnosti lze předpokládat, že *rozdíly v hodnotovém systému studentů VES a SOMA na SU OPF budou významné. Hodnotové orientace* vyjadřují cestu, cíl a směr, kterým se hodnoty a vyplývající chování ubírají a budou ubírat. Na základě hodnotových orientací lze konstruovat převažující zaměření hodnot. (Šmídová, Vávra, Čížek, 2010, s. 2-13) V dosavadních analýzách bylo identifikováno osm hodnotových orientací, mezi které patří *individualistická, rovnostářská, liberální, prorodinná, xenofobní, konformistická, náboženská a nihilistická* hodnotová orientace. V hodnotových orientacích je obsaženo nejen zaměření hodnot jednotlivce, ale také hodnotové orientace typické pro sociální skupiny. V čase nejsou hodnotové orientace statické. V souvislosti s vývojem hospodářských, politických, právních a dalších změn, mají hodnotové orientace vlastní dynamiku. V současné době jsme svědky prudkých změn v politickém vývoji Evropy, jejich členských států, byli jsme zmítáni hospodářskou krizí a negativními jevy, které nacházejí odraz v hodnotové orientaci každého jedince. V předloženém akčním výzkumu jsou prezentovány formativní proměnné. Souhlas nebo nesouhlas s nimi naznačuje příklon respondenta k určité hodnotové orientaci.

Hodnotové preference považujeme za stavební kameny hodnotové struktury osobnosti. Proti relativně pohyblivým hodnotovým orientacím stojí hodnotové preference s výraznější stabilitou a hierarchizací. V souvislosti s hierarchizací je důležité uspořádání hodnot jako hodnotových žebříčků. V předloženém akčním výzkumu mají hodnotové žebříčky podobu hodnotových preferencí. Hodnotové preference mají v předloženém akčním výzkumu specifické uspořádání v hodnotovém žebříčku respondentů podle významu každé hodnoty. *Jak vysoký stupeň důležitosti vyjadřuje hodnotová preference v hodnotové orientaci respondentů?* Vztahy mezi hodnotovými preferencemi a hodnotovými orientacemi nejsou jednoznačné a přímé. Hodnotové preference respondentů získávají ve spojení s hodnotovými orientacemi konkrétnější podobu. Chceme proto zkoumat a poznávat rozdíly hodnotových preferencí studentů VES a SOMA na SU OPF v kontextu s prostředím, v jehož podmínkách k formování hodnotové orientace dochází. V návaznosti na *cíl stati* je výzkumným problémem *hodnotová orientace studentů VES a SOMA na SU OPF, působí-li na formování hodnotové orientace subkultury a hnutí mládeže. Jak vypadá hodnotová orientace studentů VES a SOMA a jak se subkulturami a hnutími mládeže jako s formativními proměnnými hodnotová orientace studentů souvisí?*

První hypotézou je předpoklad, že *studenti VES a SOMA na SU OPF v hodnotové orientaci nejvíce preferují osobní zájmy, odpočinek a volný čas*. Zatímco dřívější generace považovaly za nejvyšší důkaz morálního selhání začlenění do davu a snažily se projevit vlastní individualitu, cílem současných studentů VES a SOMA je být součástí celku. Být součástí celku je pohodlnější. Osobitost a individualismus stojí odříkání a obhajování vlastních postojů přináší konflikty. Na konflikty nejsou studenti vždy připraveni. Přitom dostali deset let života navíc, aby poznali svět, dospěli a naučili se řešit krizové situace. Ochotně však podléhají aktuálním trendům, oblékají se do stejných značek, nosí stejné účesy a vyznávají totožné myšlenky. Současní studenti VES a SOMA se na SU OPF málo sdružují při společných aktivitách, protože jejich „klubovny“ se staly sociální sítí. Sociální sítě sice slouží k sdílení pocitů a názorů, ale jen výjimečně se dotýkají společenské reality.

Druhou hypotézou je očekávání, že *budou-li se studenti VES a SOMA na SU OPF přiklánět k nějaké hodnotě více, pak se bude jednat o osobní bezpečnost*. Bez asistovaného zprostředkování „přiměřeného rizika“ však budeme mezi studenty nadále „produkovat“ nevyzrálé osobnosti. Jejich

cílem nebude pozitivní evoluce, nýbrž devalvace základních hodnot a odsouzení osobní odpovědnosti. Mohou tak propadnout pocitu, že všechno, co se jim nabízí a čeho se starší generaci nedostávalo, je samozřejmé. Z dřívějších dvaceti let se pomyslná dospělost posunula na dobu po třicítce. Studenti jsou však málo motivovaní, aby se snažili dosahovat výsledky vlastní pílí. Starší generace byly ochotny pro své ideály bojovat proti establishmentu a myšlenkovému zkostnatění za cenu ztráty životních jistot, které jim komunistický režim nabízel. Studentům však současný systém ve společnosti do značné míry nabízí chráněný prostor pro pohodlné žití.

2 Modely a specifikace dat

V Sociologii organizace na SU OPF lze při výzkumných sondách o subkulturách a hnutích mládeže, které se distancovaly od hodnotové orientace totalitních režimů, využívat metodologii *akčního* výzkumu. Akční výzkum je variantou terénního kvalitativního výzkumu, který klade důraz na účel a dopad výzkumné činnosti. V centru pozornosti stojí kvalitativní analýza diskurzu. Součástí akčního výzkumu je zpětná vazba spočívající v dopadu výsledků akčního výzkumu na respondenty. Akční výzkum lze chápat jako *výzkum ve službách sociálního konání*. Dílčí metody a techniky jsou upravovány za účelem vytvoření prostoru pro přímou pomoc účastníkům výzkumu a k paralelní implementaci pomocných opatření. Akční výzkum se zaměřuje na popis, srovnávání a zkoumání podmínek a působení různých forem sociálního a psychologického jednání. Programovým cílem akčních výzkumů je podíl na změnách společenské praxe.

Sociální vědci proto s ohledem na změny společenské praxe nemohou z principu zůstat „*vědecky nestranní*“. Nesou odpovědnost za dopady spojené s vlastní výzkumnou činností, protože je součástí společnosti. Povinností sociálních vědců je poukazovat na sociální problémy ve společnosti a přímo se podílet na jejich řešení. Pro akční výzkum se proto vžilo označení „*kritická věda*“. Sociální vědci se mají v pojetí kritické vědy snažit, aby výzkumná činnost byla co nejvíce vztažena k potřebám společenské praxe. Podílet se na změnách znamená dané změny provádět již jako součást výzkumné činnosti. Současně to znamená se pohybovat na tenkém ledě - zapojit se do různých jednání, praktických činností a nést tak důsledky za své přesvědčení získané na základě akčního výzkumu.

Sociální vědci se mohou ocitnout v situaci, když zjistí, že je sociální problém zhoršován nebo vyvolán špatným zákonem. Jejich povinností je pak na skutečnost upozornit a bojovat dostupnými prostředky za změnu. Rázem se tak mohou ocitnout v pozici odpůrce vládní politiky s tím, že se to může promítnout do financování jejich dalších výzkumů (etických a jiných dilemat se nabízí mnoho). Daná skutečnost je pro tradičně orientovaného vědce nepředstavitelná. Naopak pro řádnou aplikaci plánu akčního výzkumu je toto podmínka a základní morální i výzkumný imperativ! (Mioviský, 2009, s. 105)

3 Empirická analýza a výsledky

Jaké hodnoty jsou pro studenty skutečné? Které hodnoty považují za pravdivé (věří jim) a které hodnoty považují za nepravdivé (nevěří jim)? 31,68% studentů z výběrového souboru preferuje jako skutečnou hodnotu *zájmy*, kterým věří. 44,88% studentů považuje za skutečnou hodnotu *odpočinek* a 23,43% studentů za skutečnou hodnotu považuje *volný čas*. Naproti tomu pro 31,68% studentů není pravdivá *úcta k právu*. 42,57% studentů nevěří v *mravnost* a 25,74% studentů z výběrového souboru nepovažuje za pravdivé a skutečné *vlastenectví*. Velkým tématem studentů z výběrového souboru je opačný posun v hodnotovém žebříčku.

Tab 1: Polarity důvěry v hodnotové preference

Věřím	Abs. čet.	%	Nevěřím	Abs. čet.	%
odpočinek	136	44,68	vlastenectví	78	25,74
zájmy	96	31,68	úcta k právu	96	31,68
volný čas	71	23,43	mravnost	129	42,57

Zdroj: vlastní

Jak své hodnoty dávají studenti najevo? Jaké hodnotové preference považují za významné a jak hodnotové preference realizují? Studenti z výběrového souboru upřednostňují hodnotové preference z hlediska důležitosti pro sebe sama v pořadí *láska, úspěch a peníze*. 46,20% studentů hodnotu *lásky* promítá do mezilidských vztahů v rodině a mezi přáteli. 31,35% studentů hodnotu *úspěchu* spatřuje ve studiu vlastního oboru. 22,44% studentů hodnotu *peněz* spojuje s prací v zaměstnání.

Tab 2: Realizace hodnotových preferencí

Pořadí hodnotových preferencí v realizaci		Abs. čet.	%
1. láska	mezilidské vztahy v rodině a mezi přáteli	140	46,20
2. úspěch	studium vlastního oboru	95	31,35
3. peníze	práce v zaměstnání	68	22,44

Zdroj: vlastní

Jaké jsou polarity vybraných hodnotových preferencí studentů? Která hodnotová preference je pro studenty důležitější? 75,90% studentů z výběrového souboru preferuje nízké riziko, proti 24,09% studentů, kteří jsou ochotní podstoupit míru vysokého rizika. 68,98% studentů z výběrového souboru preferuje kolektivní odpovědnost a 31,02% studentů je ochotných upřednostnit osobní odpovědnost.

Tab 3: Polarity vybraných hodnotových preferencí

Abs. čet.	Abs. čet.	%	%
nízké riziko	vysoké riziko	nízké riziko	vysoké riziko
230	73	75,90	24,09
kolektivní odpovědnost	osobní odpovědnost	kolektivní odpovědnost	osobní odpovědnost
209	94	68,98	31,02

Zdroj: vlastní

Jak se studenti v Sociologii organizace vyrovnávají s hodnotovými rozdíly subkultur a hnutí mládeže? Model Benettona hodnotí, kdy a jak lidé rozpoznají a zvládají hodnotové rozdíly, ve kterých se nacházejí. (Rosinski, 2009, s. 53). Studenti měli v předloženém akčním výzkumu při odpovědi na otázku zvolit kladnou nebo zápornou variantu tak, aby skutečně odpovídala jejich přesvědčení. V osobní konfrontaci s hodnotovými rozdíly lze rozlišit dva přístupy. Prvním přístupem je *etnocentrismus*, kdy jedinec vnímá vlastní hodnotovou orientaci jako nejdůležitější a projevující se ve třech formách:

- 1) ignoruje hodnotové rozdíly (fyzická, mentální izolace, odstup, oddělení, nepřijetí),
- 2) uvědomuje si hodnotové rozdíly, ale posuzuje je negativně (očerňování, pomlouvání, zostuzení ostatních, pocit nadřazenosti, vyzdvihování jiného hodnotového systému),
- 3) uvědomuje si rozdíly, ale zlehčuje a podceňuje jejich význam (trivializace, banalizování, nevšímavost k jedinečným „všichni jsme stejní“).

Druhým přístupem je etnorelativismus, kdy jedinec vnímá hodnotovou orientaci jako proces přesahující hodnotové hranice subkultur a hnutí mládeže a projevující se ve čtyřech formách:

- 1) uvědomuje si a akceptuje hodnotové rozdíly (rozpoznání, uvědomování, pochopení, akceptování není souhlas, podvolení se, akceptování musí být instinktivní a emocionální stejně jako intelektuální),
- 2) adaptuje se na hodnotové rozdíly (opouštění vlastní komfortní zóny, empatie - dočasný posun pohledu, přizpůsobení není osvojení, asimilace),
- 3) integruje hodnotové rozdíly (pracuje s různými referenčními rámci, analyzuje a posuzuje situaci z různých hodnotových perspektiv, uchovává zakotvení v realitě, což je důležité, nechce-li být zaslepen mnoha možnostmi),
- 4) využívá hodnotové rozdíly (usiluje o synergii, proaktivně hledá nejlepší v odlišných hodnotových žebříčcích, dosahuje jednoty prostřednictvím rozmanitosti).

Za přístup přesahující hodnotové hranice subkultur a hnutí mládeže lze považovat *etnorelativismus, který předpokládá, že jedna hodnotová orientace nemůže být v souladu s hodnotovou orientací celé společnosti*. Etnorelativismus pomáhá získávat teoretické znalosti o hodnotové orientaci se zřetelem k ochraně lidských práv. Obohacuje kompetence zaměřené na hodnotové systémy interkulturním učením a výchovou k lidským právům. Pomáhá k uvědomování a používání práv a povinností v pracovním a každodenním životě. Obsahuje vstupy, které předávají studentům formou zážitků interaktivní metody práce o vývoji hodnotových systémů s ohledem na základní mezinárodní dokumenty o ochraně lidských práv (Organizace na podporu menšin, 2015). Studentům bylo vysvětleno, že *etnorelativismus* jako přístup k vnímání hodnotových rozdílů v subkulturách a hnutích mládeže vykazuje čtyři rozdílné úrovně. Respondent stojící na 1. stupni si uvědomuje a akceptuje hodnotové rozdíly. Respondent stojící na 2. stupni je schopen se adaptovat na hodnotové rozdíly. Respondent stojící na 3. stupni je ochoten integrovat hodnotové rozdíly do většinové společnosti. Respondent stojící na 4. stupni umí využívat hodnotové rozdíly v angažované společenské činnosti. (Rosinski, 2009, s. 58-59)

Tab 4: Přístupy studentů k osobnímu vyrovnání s hodnotovými rozdíly

Přístupy osobního vyrovnání s hodnotovými rozdíly	Ano	Ano	Ne	Ne
Etnocentrický přístup	Abs. čet.	%	Abs. čet.	%
1. Ignoruji hodnotové rozdíly	209	68,98	94	31,02
2. Uvědomuji si hodnotové rozdíly, ale posuzuji je negativně	243	80,20	60	19,80
3. Uvědomuji si hodnotové rozdíly, ale rozdíly zlehčuji	136	44,88	167	55,11
4. Uvědomuji si hodnotové rozdíly, ale podceňuji jejich význam	209	68,98	94	31,02
Etnorelativistický přístup	Abs. čet.	%	Abs. čet.	%
1. Uvědomuji si a akceptuji hodnotové rozdíly	53	17,49	250	82,51
2. Adaptuji se na hodnotové rozdíly	140	46,20	163	53,80
3. Integruji hodnotové rozdíly	190	62,71	113	37,29
4. Využívám hodnotové rozdíly	184	60,73	119	39,27

Zdroj: vlastní

Výsledky předloženého akčního výzkumu potvrdily, že studenti VES a SOMA na SU OPF jsou schopni se vyrovnat s hodnotovými rozdíly subkultur a hnutí mládeže částečně. Odpovědi studentů však naznačují, že mají předpoklady zlepšovat krok za krokem schopnosti rozpoznat a zvládat hodnotové rozdíly přesahující hodnotové hranice mládežnických subkultur a hnutí. V optice výsledků lze předpokládat, co vyžaduje úroveň budoucích odborníků veřejné správy k posunu vpřed. Etnorelativismus studentům pomůže si hodnotové rozdíly subkultur a hnutí mládeže nejen uvědomit, ale také akceptovat a oceňovat. Nastaví jim zrcadlo, jak se hodnotovým rozdíly přizpůsobit, aniž by rezignovali na vlastní osobní integritu. Socializace studentů oborů VES a SOMA z pozic etnorelativismu pomůže rozvíjet jejich motivaci k vyšší flexibilitě, lepšímu uvědomování hodnotových souvislostí a může rozšířit repertoár jejich angažovaných společenských činností.

Závěr

Jak studenti oborů VES a SOMA na SU OPF pomocí socializace v Sociologii organizace implementují hodnotové změny do hodnotové orientace? Z hlediska prostupnosti subkultur a hnutí se zdá, že motivátorem v socializaci studentů VES a SOMA v Sociologii organizace na SU OPF jsou příklady chování sociálních skupin, které se distancovaly od hodnotové orientace totalitních režimů. Studenti oborů VES a SOMA na SU OPF v Karviné nepatří ke generaci Evropanů, která 20. století vnímá jako válečné. Současní studenti jsou generace, pro kterou je válka námětem k filmu nebo kulisou večerních zpráv a jejich hrůzu nebudí. Osvojili si představu, že schopnost řešit spory vyjednáváním je projevem vyspělosti, zralosti a kulturní úrovně. Evropa je v očích současných studentů kultivovaná, proto by již nikdy neměla být místem válečného konfliktu. Hodnoty jsou stabilní, obtížně se mění a v průběhu socializace jsou studenti s hodnotami interiorizováni. Z důvodu interiorizace je užitečné sledovat hodnoty nastupujících generací, které odhalují směr budoucích hodnotových změn. V návaznosti na aplikační cíl stati byla výzkumným problémem hodnotová orientace studentů VES a SOMA na SU OPF, působí-li na formování hodnotové orientace subkultury a hnutí mládeže. Jak vypadá hodnotová orientace studentů VES a SOMA a jak se subkulturami a hnutí mládeže jako s formativními proměnnými hodnotová orientace studentů

souvisí? Z hlediska interiorizace předložený akční výzkum potvrdil, že socializace podle hodnotových rozdílů subkultur a hnutí mládeže v Sociologii organizace na SU OPF pozitivně ovlivňuje současnou hodnotovou orientaci studentů VES a SOMA. První hypotéza potvrdila předpoklad, že studenti VES a SOMA na SU OPF v hodnotové orientaci nejvíce preferují osobní zájmy, odpočinek a volný čas. Druhá hypotéza potvrdila očekávání, že se studenti VES a SOMA na SU OPF nejvíce přiklánějí v hodnotové orientaci k osobní bezpečnosti. Studenti VES a SOMA na SU OPF však pochopili, že samostatné subkultury a hnutí odpadlé mládeže s vlastním osobitým hodnotovým systémem jsou motivující. Příklady hrdinského chování mladých, kteří v nacistickém Německu odvrhli nacistickou uniformu, ukazují, jak byli mladí vnitřně o svých hodnotách přesvědčeni a jak za vlastní osobitou hodnotovou orientaci dokázali bojovat. Od začátku devadesátých let 20. století začali v Čechách působit manažeři v dobročinné oblasti. Studijní obory o dobročinnosti v neziskovém sektoru, které již byly v zahraničí běžné, v České republice tehdy ještě neexistovaly. První generace odborníků tak nasbírala cenné zkušenosti přímo v hodnotové praxi mezinárodního prostředí. Z důvodů motivace začali mladí lidé pracovat v managementu dobročinnosti a hájit etnorelativistické principy. Šimon Pánek, ředitel společnosti *Člověk v tísni*, se začal angažovat s evropskými nevládními organizacemi na vzniku Evropské nadace pro podporu lidských práv, jejímž donátorem se stala Evropská komise. Dalším příkladem je Inga Kaškelyte, ředitelka Nadace Vodafone, která získávala zkušenosti v Nadaci pro rozvoj občanské společnosti a pak ve státní agentuře v Litvě. V podmínkách rychlých společenských změn lze bohatnout, ale mladí odborníci z dobročinné oblasti chápou, že nestačí peníze jenom někam posílat. Akceptují jako manažeři dobročinnosti, že se peníze musejí investovat tak, aby přinesly do veřejného sektoru systémovou změnu. Z uvedeného důvodu si socializace studentů VES a SOMA z pozic etnorelativismu v Sociologii organizace na SU OPF zaslouhuje pedagogickou pozornost.

References

- [1] Hernández, J., 2010. *Operace Valkýra*. Brno: JOTA. ISBN 978-80-7217-626-7.
- [2] Jandourek, J., 2012. *Slovník sociologických pojmů*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3679-2.
- [3] Miovský, M., 2009. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-1362-4.
- [4] Muggleton, D., 2000. *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. Oxford: Berg Publisher Ltd.
- [5] Organizace na podporu menšin. Organizace na podporu menšin 2015. *Výchova k lidským právům a interkulturní učení: Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům*. [online]. [2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.opim.cz/index.php?page=anglicke-a-bilingualni-skoly>
- [6] Rosinski, P., 2009. *Koučování v multikulturním prostředí*. Praha: Management Press. ISBN 978-80-7261-195-9.
- [7] Smolík, J., 2010. *Subkultury mládeže*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2907-7.
- [8] Strašíková, L., 2015. *Piráti protěže - hrdinové, kteří neumírají*. [online]. [2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/164307-pirati-proteze-hrdinove-kteri-umiraji-bez-povsimnuti/>

[9] SU OPF. SU OPF 2015. *Studuj v Karviné: Informace o studiu pro akademický rok 2015/2016*. [online]. [2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.opf.slu.cz>

[10] Šmídová, M., Vávra, M. a T. Čížek, 2010. Hodnotové orientace vysokoškolských studentů na třech typech fakult. *Aula*, **17**(2), 2-13. ISSN 1210-6658.

[11] Ziegler, A., 2015. *Es ging um Freiheit! Die Geschichte der Widerstandsgruppe Weiße Rose - Fakten, Fragen, Streitpunkte, Menschen*. [online]. [2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.wrose.szn.com/wr/ii/chrono.htm>.